

-1-
MEVZU FİHRİSTİ

ABDESTİN FAZİLETİ	480
Abdestin Âdaplarından	13
ACBÜ'Z-ZENEH HÂRICİNDE BÜTÜN VÜCUDUN YOK OLACAĞI	280
ADÂLETİN LÜZUMU	138, 242, 442, 476
AHDİNE VEFÂLİ OLMAK	96, 287, 299, 385, 386, 449
Allâhü Teâlâ'ya Verilen Ahd En Mühimdir	238
ÂHİR ZAMANDA DİNİN UNUTULMASI	310
AİLE ARASINDA MUHABBET	90
Aile Efradına Hayırla Muâmele	166, 167, 275, 290
Aile Efradına Yapılan İnfâk Sadakadır	347
Çocuk Büyük Nimettir	370
Aile Efrâdının Az Olması	261
AKİKA KURBANİ KESMENİN EHEMMİYETİ	249
AKRABAYI VE DOSTLARI ZİYÂRET	193

GÜLMENİN ÂDÂBI.....	264
GÜNAHLARDAN SAKINMAK	48, 272, 445
Günah Olan Hususlarda Mahlûkâ İtaat Olmaz	316
Günahkâr Kimseye Dünyada Verilen Nimetlerin Hakikati	62
Günahlara Mâni Olmanın Lüzûmu	81
İşlenilen Günahı Yayımdan Sakınmak	60, 282
Günahta Isrardan Sakınmak	317
İnsanların En Şerlisi Kimlerdir	97, 207
GÜVENİLİR OLMANIN EHEMMİYETİ	276, 299
GÜZEL AHLÂKIN FAZİLETİ.....	30, 102, 161, 216, 363
Güzel Ahlâklardan Bazıları.....	139
HACCIN FAZİLETİ.....	149, 404
HACCI BİR AN ÖNCE YAPMAK.....	129
HADDİNİ AŞMAKTAN SAKINMAK.....	104
HÂKİMLERİN ADÂLETLİ OLMASI.....	9
Hüküm Verirken Dikkatli Olmak.....	52
HAKSIZ YERE ADAM ÖLDÜRMEKTEN SAKINMAK.....	58
HAKSIZLIKTAN SAKINMAK	390, 428
HAMD ETMENİN FAZİLETİ	152
HÂNE DUVARLARININ ÖRTÜLMESİNDEN NEHÎ	465
HANIMLARA AİT FAZİLETLER.....	4, 40, 461
Hanımlar İçin En Hayırlı Mescit	170
Hanımlara Karşı İyi Davranmak.....	86
Hanımların Dini Terbiyelerine Dikkat.....	351
Hanımların, Kocalarına Karşı Hizmeti.....	157

-2-

HADÎS-İ ŞERÎF FİHRİSTİ

- 11 .....أَعْبُدُ النَّاسَ أَكْثَرَ هُمْ تِلَاوَةَ الْقُرْآنِ وَأَفْضَلُ الْعِبَادَةِ الدُّعَاءُ.....
- 12 .....أَعْدَى عَدُوِّكَ نَفْسُكَ الَّتِي بَيْنَ جَنْبَيْكَ.....
- 13 .....إِنَّ أَعْجَزَ النَّاسِ مَنْ عَجَزَ فِي الدُّعَاءِ وَإِنَّ أَبْخَلَ النَّاسِ.....
- 13 .....أَعْظَمُ النَّسَاءِ بَرَكَةٌ أَيْسَرُهُنَّ مَثُونَةٌ.....
- 14 .....أَخْفُوا الشَّوَارِبَ وَأَعْفُوا اللَّحَى.....
- 14 .....إِنَّ أَخْوَفَ مَا أَخَافُ عَلَى أُمَّتِي كُلِّ مُنَافِقٍ عَلِيمِ اللِّسَانِ.....
- 15 .....أَصْدَقُ الرُّؤْيَا بِالْأَسْحَارِ.....
- 16 .....آفَةُ الْعِلْمِ التَّسْيَانُ وَإِضَاعَتُهُ أَنْ تُحَدِّثَ بِهِ غَيْرَ أَهْلِهِ.....
- 16 .....إِنَّ اللَّهَ مَعَ الْقَاضِي مَا لَمْ يَجُرْ فَإِذَا جَارَ تَحَلَّى عَنْهُ.....

**BU ESERDEKİ MÜBAREK
HADİS-İ ŞERİFLERİN
ME'HAZLERİNE AİT İŞARETLER**

(حم) : İmâm Ahmed İbni Hanbel

(عد) : İbn-i Adiy

(م) : İmâm Müslim

(ط) : Taberânî

(ت) : Tirmizî

(ع) : Ebû Ya'lâ

(هـ) : İbn-i Mâce

(في) : Deylemî

(حب) : İbn-i Hibbân

(هـب) : Beyhakî

(عب) : Abdürrezzâk

(ج) : el-Câmiu's-Sağîr

(ش) : İbn-i Ebî Şeybe

(ب) : İmâm Muhammed Buhârî

(قط) : Dârekutnî

(د) : Ebû Dâvûd

(حل) : Ebû Nuaym

(ن) : Nesâî

(خط) : Hatîb-i Bağdâdî

(ك) : Hâkim

(ن) : Künûzü'l-Hakâyik

ÖNSÖZ

“Hikmet Goncaları” ünvanını vermiş olduğumuz bu eser, beş yüz hadîs-i şerîften müteşekkildir.

Malum olduğu üzere Resûl-i Ekrem sallallâhü teâlâ aleyhi ve sellem Efendimizin mübarek sözleri “sünen-i kavliyye”; Zât-ı Risâletpenahîlerine münassas (âyet-i kerîmeler ile emr olunmayan) olmayan bir kısım fiillerine “sünen-i fi’liyye”; bazı şeyleri gördüğü hâlde menetmeyip de sükût buyurmuş olduğuna dair olan haberlerden, rivâyetlerden her birine de “sünnet-i takrîriyye” denilir. Sünnetin cem’i “sünen” dir.

Sünnet-i kavliyyeye “hadîs-i şerîf” de denir ki cem’i “ehâdîs-i şerîfe” dir. Maamâfih diğer sünen-i Nebeviyye’ye de tağlib yoluyla “ehâdîs-i şerîfe” denilmektedir.

İslâmiyet’in Kur’ân-ı Azîmüşşân’dan sonra en büyük esaslarından biri de ehâdîs-i şerîfedir. İtikâdî, ahlâkî, ictimâî meselelere ve bilcümle muamelelere dair yüzbinlerce ehâdîs-i şerîfe vardır. İslâm âlimleri bu husûsta fevkalâde bir himmet ve gayret göstermiş, doğu ve batıya yayılmış olan mübarek hadîs-i şerîfleri, tasavvurların üstünde bir itina ile toplamış, bunlardan en muteber hadîs kitaplarını vücuda getirmişlerdir. Hatta bir hadîs-i şerîfin ne sûretle ve kimler vasıtasıyla nakledildiğini anlamak için şehir şehir seyahatte bulunan, birçok ilim ve irfan sahipleriyle görüşüp hakikati tespitte çalışan bir nice İslâm âlimleri, muhaddisleri İslâm tarihine şeref vermişlerdir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Resûl-i Ekrem sallallâhü teâlâ aleyhi ve sellem Efendimizden
şöyle rivâyet olunmuştur:

1. HADİS-I ŞERİF

أَعْبُدُ النَّاسَ أَكْثَرَهُمْ تِلَاوَةً لِلْقُرْآنِ وَأَفْضَلُ الْعِبَادَةِ الدُّعَاءُ. (مرهبي، ج)

**“İnsanların en âbidi Kur’ân-ı Kerîm’i en çok okuyandır,
ibadetin en faziletlisi de duadır. Cenâb-ı Hakk’a niyaz ve
münâcâta bulunmaktır.”**

İzah: Malumdur ki; Kur’ân-ı Azîm, bütün beşeriyetin kurtuluş rehberi olan İlâhî bir kitâbdır. Beşeriyetin ebedî selâmet ve saadeti bu kudsî kitabın hükümlerine, tavsiyelerine riâyet etmeye bağlıdır. Binâenaleyh bu mübarek kitâbı okumaya devam edenler; en âbid, en zâhid zâtlardan sayılmaya lâyıktırlar.

Duaya gelince; bu da güzel bir itikâdın eseridir. Çünkü kâmil bir iman ile dua eden bir zât, Cenâb-ı Hakk’ın varlığını, birliğini bilmiş, hadd-i zâtında her şeyi vermeye ve vermemeye kâdir olanın o olduğuna inanmış bulunur. Artık böyle güzel bir itikâd sahibinin meşrû, samimi bir sûrette yapacağı bir duanın, bir niyaz ve münâcâtın en faziletli ibadetlerden olduğuna şüphe yoktur.

Şimdi bizler de Hak Teâlâ Hazretlerinin dua ve icâbet kiblesine teveccüh ederek niyaz ve istirham eyleriz ki, biz Müslümanları her zaman güzel itikâddan, güzel ibadetlerden, güzel dînî bir terbiyeden aslâ mahrum bırakmasın, bütün İslâm âlemini dâima yükselmeye, dâima nezih bir hayata mazhar buyursun. Âmîn bi-hürmet-i seyyidi’l-mürselîn.

2. HADİS-İ ŞERİF

أَعْدَى عَدُوِّكَ نَفْسُكَ الَّتِي بَيْنَ جَنْبَيْكَ. (هـب، ن)

“Senin düşmanlarının en düşmanı (en şiddetlisi), senin iki tarafın arasında bulunan (bütün bedenini saran) nefsendir.”

İzah: Evet... İnsanda nefs-i emmâre denilen bir kuvvet vardır. Bu kuvvet edeplendirilip güzel ahlâklarla süslenmedikçe sahibi için en zararlı bir düşman demektir. Binâenaleyh insan kendi nefsinden daha ziyâde korkmalıdır. Nefsinin kötü arzularına tâbi olmamalıdır. Nefsinin kötü arzularını tatmin için meşrû olmayan hareketlere cüret etmemelidir. Sonra ebedî felâketlere tutulmuş olur.

Malumdur ki; insanların tabiatlerinde hikmet-i İlâhiye icabı birtakım zararlı kuvvetler vardır. Bu kuvvetler insanı dâima şerre, meşrû olmayan yollara sevk etmek ister, birçok insan bu yüzden gaflete dalar, ne için yaratılmış olduklarını, akıbetlerinin ne olacağını düşünmezler, hayatî vazifelerinin nelerden ibaret bulunduğunu hatırlarına getirmezler, âhiret için çalışmazlar, kıymetli vakitlerini beyhude yere zâyî eder dururlar.

*Ey pâ-y-bend-i dâm-geh-i kayd-ı nâm u neng
Tâ key hevâ-yı meşgale-i dehr-i bî-direng.
An ol günü ki âhir olup nev-bahâr-ı ömr
Berg-i hazâne dönse gerek rûy-ı lâle-reng.*

[Ey kâh şöhret, kâh utanç bağlarıyla tuzağa yakalanmış olan insan! Bu kararsız, dönecek dünyanın işleriyle uğraşmak arzusu ne zamana kadar sürecek? Ömrü ilkbahârının sona erip lâle gibi kırmızı yüzlerin sarı bir sonbahar yaprağına döneceği günü düşün!] hazîn nidâsı dâima kulaklarına çarpar durur da hayfâ ki gâfil insanlar yine uyanmazlar. Nihayet hayatlarının ışığı söner, karanlık mezara girerler, lâyük oldukları akibete ererler.

Hak Teâlâ Hazretleri, cümlemizi gafletten, nefs-i emmâreye uymaktan muhafaza buyursun. Âmîn.

367. HADİS-İ ŞERİF

مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَزْرَعُ زَرْعًا أَوْ يَغْرِسُ غَرْسًا فَيَأْكُلُ مِنْهُ طَيْرٌ أَوْ إِنْسَانٌ أَوْ بَهِيمَةٌ
إِلَّا كَانَ لَهُ بِهِ صَدَقَةٌ. (حم، ب، م، ت، ج)

“Herhangi bir Müslüman, bir ekin ekse veya bir ağaç dikse de ondan bir kuş veya bir insan veya bir hayvan yiyecek olsa bununla, o Müslüman için bir sadaka sevabı husûle gelmiş olur.”

İzah: Bu hadîs-i şerîf, ziraatin, yeryüzünü mahlûkata faydalı olacak şeylerle imâr etmenin kıymet ve ehemmiyetini göstermektedir. Ziraat bu kadar makbul olduğu içindir ki, enbiyâ-i izâmdan bazıları ziraatle meşgul olmuşlardır. Maamafih ziraat, manevî bakımdan da büyük bir ehemmiyeti hâizdir. Her biten bitki, lisan-ı hâl ile Hâlıkını takdîs eder, onun kudretine delâlette bulunur. Evet...

*Her giyâhî ki ez-zemîn rûyed,
Vahdehû lâ şerîke leh gûyed.*

Yani: Her ot, her sebze ki yerden biter, zuhûra gelir, kendi lisân-ı hâliyle “Allâhü Teâlâ birdir, onun şerîki yoktur.” diye tevhidde bulunur.

Hamd olsun ki bizler, Cennet gibi bir ülkeye mâlikiz, topraklarımızın mahsul verme kuvveti pek güzeldir, bizler için çalışıp iktisadiyatımıza inkişaf verecek sahalara pek müsaittir. “Rızık kapıları kilitlidir, sa’y ü gayret ise onun anahtarıdır.” denilmiştir. Tembellik, insanları her türlü fenalığa sevk eder. Birçok cinayetleri irtikâp edenler, ekseri âtil olanlardır. Meşrû sûrette çalışıp kazanan, mesela: Ziraatla veya ticaretle meşgul olan bir kimse hiçbir hırsızlığa, dolandırıcılığa, hilekârlığa tenezzül eder mi? Hiç meşrû sûretteki kazancını sefâhet âlemlerinde zâyî kılar mı?

Evet... Ne kadar yazıktır ki insan helâl, temiz ve güzel olan şeyleri bıraksın da haram olan şeylere meyletsin! Elindeki sermayesini kumar yolunda, eğlence uğrunda, fuhşiyât bataklıklarında elinden çıkarsın, bu sûretle hem kendisini hem aile efradını perişan bir hâlde buldursun!

